

Martwe drzewa jako element siedlisk ptaków gniazdujących na ziemi w Puszczy Białowieskiej

Wojciech Sobociński¹, Krzysztof Kajzer², Patryk Rowiński³, Karol Zub⁴

1. Wydział Biologii, Uniwersytet w Białymstoku
ul. Ciołkowskiego 1J, 15-245 Białystok
E-mail: w.sobocinski@uwb.edu.pl
2. Studio Opracowań Przyrodniczych Krzysztof Kajzer
ul. Jugosłowska 17C/19, 03-984 Warszawa
3. Instytut Nauk Leśnych, Wydział Leśny, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
ul. Nowoursynowska 159, 02-776 Warszawa
4. Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk
ul. Stoczek 1, 17-230 Białowieża

W latach 2016–2019, staraniem Lasów Państwowych, na obszarze Puszczy Białowieskiej przeprowadzono inwentaryzację przyrodniczo-kulturową. Jej elementem była ocena stanu populacji i preferencji siedliskowych wybranych gatunków ptaków (m.in. żurawia *Grus grus*, jarzábka *Bonasa bonasia* i lelka *Caprimulgus europaeus*) oraz próba określenia wpływu gradacji kornika drukarza *Ips typographus* oraz gatunków mu towarzyszących na te gatunki ptaków.

Badaniami objęto cały obszar Puszczy Białowieskiej wraz z parkiem narodowym. Rozmieszczenie rewirów lęgowych poszczególnych gatunków badano różnymi metodami. W przypadku żurawia były to nasłuchy z 70 punktów i penetracja odpowiednich środowisk, rozmieszczenie jarzábka badano na 63 transektach (łącznie 315 km) i 16 powierzchniach próbnych (łącznie 64 km²), zaś poszukiwania lelka, polegające na stymulacji głosowej, objęły wszystkie bory, śródleśne polany, składnice itp.

Obecność martwych drzew i ich skład gatunkowy były jednym z kilku analizowanych parametrów biotopów zasiedlanych przez ptaki. Dane o miąższości drzew pochodziły z pomiarów wykonanych na powierzchniach kołowych obejmujących cały obszar Puszczy.

Liczba stwierdzeń żurawia była większa w miejscach z większą miąższością ogólną martwego drewna, lecz malała wraz ze wzrostem miąższości martwych świerków. Jarzábek preferował drzewostany młodszych klas wieku z udziałem sosny i świerka, ale obecność martwych świerków w miejscach stwierdzeń nie różniła się od średniej dla całej Puszczy. Podobnie w przypadku lelka – zasoby martwych świerków nie wpływały na rozmieszczenie tego gatunku, który wyraźnie preferował luźne drzewostany z dominującą sosną.

Temat zrealizowano ze środków Lasów Państwowych.